

Білоцерківському районах Київської області. Жоден кроль щеплений за цією схемою не захворів на ВГХК та міксоматоз. Така схема щеплень наведена в таблиці 1.

Таблиця 1 – **Схема щеплень кролів проти вірусної геморагічної хвороби (I і II типів) та міксоматозу**

Вік кролів	Назва захворювання	Назва вакцини та виробник	Доза введення (мл)
4 тижні	ВГХК (II тип)	PESTORIN (II тип) (Чехія)	0,5
	Міксоматоз	MYXOREN (Чехія)	1,0
6 тижнів	ВГХК (I тип)	PESTORIN (I тип) (Чехія)	1,0
10 тижнів	ВГХК (I тип) + міксоматоз	PESTORIN MORMYX (Чехія)	1,0
Кожні 6 місяців (маточне поголів'я)	ВГХК (II тип)	PESTORIN (II тип) (Чехія)	0,5
	ВГХК (I тип) + міксоматоз	PESTORIN MORMYX (Чехія)	1,0

Висновок: Проведені нами дослідження щодо запровадження профілактичних щеплень кролів від ВГХК та міксоматозу показали високу ефективність вакцин вироблених у Чехії, за дотримання наведеної схеми в умовах виробництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Держпродспоживслужба України. URL: www.vet.gov.ua
2. Корнієнко Л.С., Домбровський О.Б., Пономар С.І., Антіпов А.А. Інфекційні та інвазійні хвороби кролів. Біла Церква, 2003. 228 с.
3. Loliger H.Ch., Matther S., Liess B. Uber das Auftreten einer infectiosen hamorrhagischen Erkrankung bei Hauskaninchen in der Bundesrepublik Deutschland. Tierarztl. Umsch. 1989. I. 44. P. 22–25.
4. Шевченко А.А., Шевченко Л.В. Вирусные болезни кроликов. Аквариум, 2000. 80 с.
5. Від комариної напасти. Здоров'я тварин і ліки. 2021. № 4 (232). 16 с.

УДК 619:579:616–078:637

МОЦИК М.С., магістрант

РУБЛЕНКО І.О., д-р вет. наук

ТАРАНУХА С.І., магістр, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

iryna.rublenko@btsau.edu.ua

ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА МАТЕРІАЛУ ВІД ПТИЦІ ЗА САЛЬМОНЕЛЬОЗУ

У статті наведено результати досліджень щодомоніторингу літературних джерел, вивчення та проведення лабораторної діагностики за сальмонельозу птиці. Встановлено поширеність серовару *S. Turphimium* та *S. Enteritidis*, резистентність серед штамів бактерій роду *Salmonella* до тетрациклінів і сульфаніламідів, необхідність використання середовищ збагатчення (преселективне, селективне) для виділення збудника з матеріалу від птиці та яєць.

Ключові слова: птиця, сальмонельоз, лабораторна діагностика, профілактика, лікування, поширення, проблема, вік, середовища, культивування, ідентифікація.

Птахівництво – одна із найбільш потужних галузей аграрного виробництва в Україні. В світі споживання продуктів птахівництва, з початку 2000 років, зросла у 2 рази, зокрема курячого м'яса і яєць [1-3]. В Україні продукція птахівництва становить понад 51 %, зокрема поголів'я птиці зростає в межах 123-202 млн голів [4].

Проте, одним із основних патогенів, який викликає контамінацію продукції тваринництва – це бактерії роду сальмонела [5]. Ці мікроорганізми поширюються у

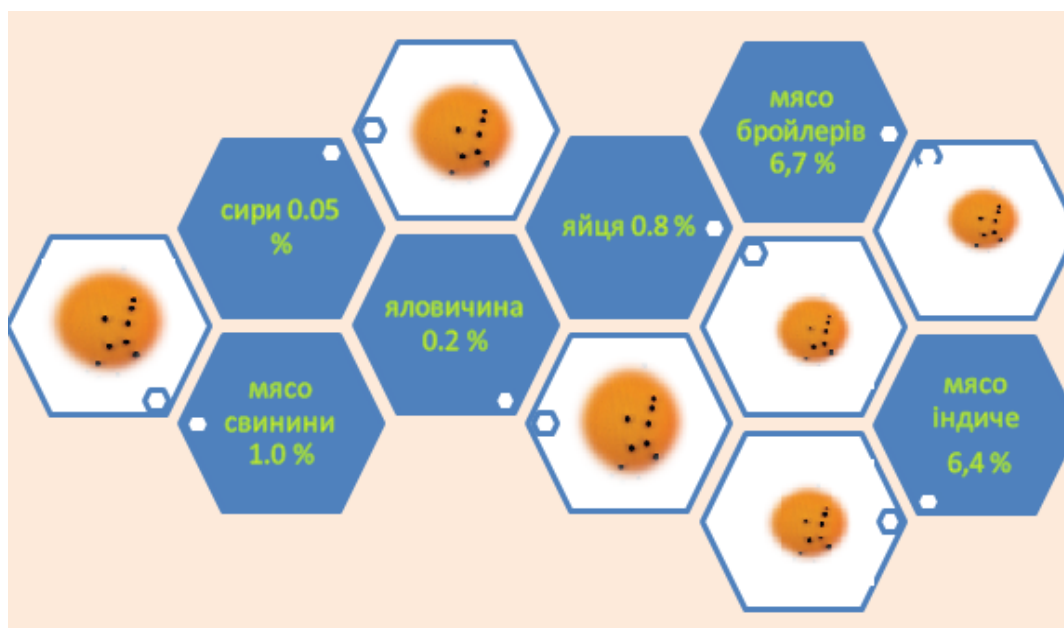
навколишньому середовищі, джерелом переважно є корми та хвора птиця [6]. Існує велика кількість сероварів серед сальмонел, які розрізняють на адаптовані та неадаптовані [7]. Курчата та молода птиця переважно інфікується *S. Gallinarum*, *S. Pulorum*, *S. Dublin*, *S. Abony*. Останні два (*S. Dublin*, *S. Abony*) викликають ще й системну інфекцію серед великої рогатої худоби. Тоді ж, як серед свиней – *S. Choleraesuis* [8]. Зустрічаються часті випадки безсимптомного перебігу сальмонельозу у дорослої птиці, які викликаються *S. Typhimurium* та *S. Enteritidis*. Слід відмітити підвищення тенденції циркуляції сероварів *S. Enteritidis* на території нашої держави [9].

Для контролю за перебігом сальмонельозу в Україні розроблені програми, які охоплюють приватні господарства та промислові підприємства з виробництва м'яса птиці та яєць, яєчних продуктів [7]. Окрім того, діє Інструкція з профілактики та ліквідації сальмонельозу птиці, яка узгоджена з директивами МЄБ. Постановка діагнозу здійснюється за виділення чистої культури бактеріологічними методами, а з додаткових широкого використання набули реакції ІФА та ПЛР. Одним із перспективних методів вважається ПЛР-РЧ, який володіє збільшеною чутливістю, специфічністю та скороченням часу за проведення дослідження [10].

Моніторинг, детекція і вивчення молекулярно-генетичних профілів, факторів патогенності різноманітних штамів сальмонел, які поширені на території України і виділяються з патологічного і біологічного матеріалу, є актуальним питанням вивчення, з метою удосконалення діагностики, профілактики сальмонельозу птиці та забезпечення здоров'я населення на території України.

Метою дослідження стало моніторинг літературних джерел, вивчення та проведення лабораторної діагностики за сальмонельозу птиці.

Було проведено моніторинг літературних вітчизняних та зарубіжних джерел, лабораторних досліджень в Україні (2019-2021 рр) щодо розповсюдження бактерій роду *Salmonella*. Вивчено, проаналізовано та узагальнено літературні джерела та методи лабораторної діагностики сальмонельозу у різних країнах. Проведено виділення чистих культур ізолятів сальмонел із господарства за вирощування бройлерів із яєць, визначено чутливість збудників до антибактеріальних препаратів та призначено лікування за отриманими результатами антибіотикочутливості агентів. Зокрема встановлено, що в країнах Європейського Союзу переважно сальмонельоз викликався сероваром *Agona* (Об'єднане Королівство, Ірландія, Фінляндія, Данія, Німеччина). Проте, часто виділяється у господарствах, які вирощують бройлерів, серовар виду *enterica* групи С 1.

Встановлено переважну поширеність серовару *S. Typhimurium* та *S. Enteritidis* на території України, що підтверджується науковими дослідженнями вітчизняних науковців [10]. Зокрема, встановлено і підтверджується результатами дослідниці Рубленко Н.М. [10] поширеність генів резистентності серед штамів бактерій роду *Salmonella* до тетрациклінів і сульфаніламідів, використання середовищ збагатчення (преселективне, селективне) для виділення збудника з матеріалу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Windhorst H.-W. Dynamics and patterns of global poultry-meat production. Poultry quality evaluation. Woodhead Publishing. 2017. P. 1–25. URL:https://cris.unibo.it/retrieve/handle/11585/606449/287206/Petracci_1611474.pdf
2. Muir W.M., Athey S.E. Poultry genetics and breeding. Animal Agriculture. Academic Press, 2020. P. 313–330. URL:<http://base.dnsgb.com.ua/files/book/Agriculture/Animal-Agriculture/Poultry-Genetics-Breeding-and-Biotechnology.pdf>
3. Державна служба статистики України. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України (за роками). URL:http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/07/zb_bsoph2018_pdf.pdf
4. Сегеда С.А. Аграрно-продовольче забезпечення населення України. Економіка АПК. 10. 2017. С. 40–48.
5. Prevention, and control of Salmonella in poultry. Terrestrial Animals Health Code. Paris. OIE. 2021. URL:<https://www.oie.int/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/>
6. Antunes P. et al Salmonellosis: the role of poultry meat. Clinical microbiology and infection 22.2. 2016. P. 110-121.
7. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 19.09.2016 № 310. Інструкція з профілактики та ліквідації сальмонельозу птиці. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1344-16#Text>
8. Fowl typhoid and pullorum disease. Chapter 2.3.11. Terrestrial Manual. Paris. Office international des epizooties (OIE). 2018. URL:https://www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Health_standards/tahm/2.03.11_FOWL_TYPH_OID.pdf
9. Галка І.В. Поширення сальмонельозу тварин та птиці в Україні у 2015-2018 роках. Ветеринарна біотехнологія. № 35. 2019. С. 22-29.
10. Рубленко Н.М. Летекція факторів патогенності бактерій роду *Salmonella* spp в полімеразній ланцюговій реакції. Автореф. Канд.вет. наук. 16.00.03. ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія. Київ. 2021. 32 с.

УДК 616.98:579.873.21+614.48

СОСНИЦЬКА А.О., магістрантка

Науковий керівник – **ЗАЖАРСЬКИЙ В.В.**, канд. вет. наук
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
saidgaeus@gmail.com

БІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ІНДИГЕННОЇ ЕКОКУЛЬТУРИ ПРОКАРІОТ *MYSOBACTERIUM VACCAE* ШТАМ «N»

Анотація. Ізольовані прокаріоти виявлені апатогенними для лабораторних тварин, при цьому викликали транзиторну короткострокову сенсibiliзацію до мікобактеріальних антигенів та індукували антитілогенез, є індигенними мікроорганізмами, які входять до складу нормобіоти тварин.

Ключові слова: атипіві мікобактерії, пробіотик, неспецифічна резистентність.

В галузі гуманної і ветеринарної медицини в останні десятиліття набуває все більшого значення використання прокаріот з пробіотичною активністю в якості імунобіологічних біокоректорів і модуляторів неспецифічної резистентності макроорганізму і покращення загального фізіологічного стану людей і тварин [1, 2].

Окрім традиційно застосованих молочнокислих, дріжджових і бацилярних мікроорганізмів йде пошук оригінальних прокаріот, які б володіли вираженими пробіотичними потенціями і були індигенними по відношенню до макроорганізму. Одним з